LIBERTUS

KPSS A GRUBU 2027

İDARE HUKUKU

KONU ANLATIMLI

MUHAMMED DENİZ GÜRLEYEN

- Müfettişlik
- Uzmanlık
- Denetmenlik
- Banka Sınavları
- Gelir Uzmanlığı
- Vergi Müfettişliği
- Hâkimlik
- Sayıştay
- Kamu İhale Kurumu
- Kaymakamlık

VİDEO DERS HEDİYELİ

- Konu Anlatımlı
- Örnekler
- Yorumlar
- Uyarılar
- Pratik Bilgiler
- Özgün Sorular ve Açıklamaları

Video derslere ve kitabın baskı tarihinden sonraki güncellemelere erişebilmek için QR kodu okutunuz.

PEGEM AKADEMİ

LIBERTUS İDARE HUKUKU KONU ANLATIMLI

Muhammed Deniz Gürleyen

ISBN 978-625-5442-00-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

8. Baskı: 2026, Ankara

Yayın-Proje: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Arzu Orhan Kaya

Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık
1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahâlle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 46821

SUNU

Değerli Adaylar,

Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ülkemizde kamu kurumlarında güvenceli meslek mensupluğu düzeyinde görev almak için artık temel bir unsur hâline gelmiştir. Bu aşamada KPSS - A grubu adayları için önem arz eden temel nokta, KPSS'nin bir meslek edinme sınavı olmasından ziyade, kurum sınavlarına girme yeterliliği anlamında bir ön eleme sınavı olduğu gerçeğidir. Bu zorunluluk, KPSS - A grubu sınavını bir sektör hâline getirmiş, bunun doğal sonucu olarak da sınava yönelik çok fazla ve yeterliliği tartışmalı kaynak eser kirliliği doğmuştur. İşte bu eser bu kirliliğin önüne geçip adaylara yeterli bilgiyi, sınav kapsamı dâhilinde en anlaşılır şekilde sunma iddiası gütmektedir.

Eserde her bölüm sonunda yer alan sorular KPSS sınavında çıkmış sorulara paralel olarak hazırlanmış, özgün sorulardır. Eserle ilgili değerli görüş ve önerilerinizi **yayinevi@pegem.net** adresine e-posta yoluyla ya da **0538 594 92 40** numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Eserin tüm adaylara faydalı olması dileğiyle. Saygı ve hürmetle.

Muhammed Deniz Gürleyen

Baskı tarihinden sonra yapılan mevzuat güncellemelerine QR ile ulaşabileceğiniz arti.pegemkampus.com adresinden aktive edeceğiniz e-Kitap'tan ulaşabilirsiniz.

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

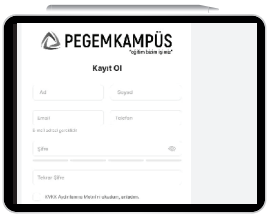
- Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilirsiniz.
- Video derslere erişim sağlayabilirsiniz.

Detaylı anlatım için QR kodu okutunuz.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

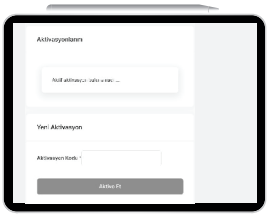
1. Adım
Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

2. Adım
Aktivasyon

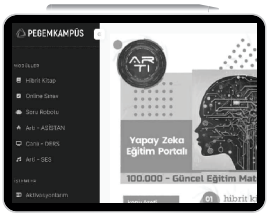
Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **"Aktivasyonlarım"** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

3. Adım
Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen **"Hibrit Kitap"** sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır. Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.10.2027 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM İDARE KAVRAMI VE TEMEL İLKELER

A. İdare Kavramı....1
1. Kamu İdaresi- Özel İdare Ayrımı....1
2. İdare Kavramının Devletin Diğer Fonksiyonlarından Ayrılması....2
B. İdare Hukuku....4
a. İdare Hukukunun Özellikleri....5
b. İdare Hukukunun Kaynakları....5
C. Merkezi Yönetim ve Yerinden Yönetim İlkeleri....8
1. Merkezi Yönetim....8
2. Yerinden Yönetim (Adem-i Merkeziyet)....10
D. İdarenin Bütünlüğü İlkesi....12
1. Hiyerarşi....13
2. İdari Vesayet....15
E. Kamu Tüzel Kişiliği....17
Anayasa'ya Göre Tüzel Kişilik....17
Bölüm Sonu Soruları....21
Çözümler....23

2. BÖLÜM TÜRKİYE CUMHURİYETİ İDARİ TEŞKİLATI

I. KISIM MERKEZÎ YÖNETİM

1) Başkent Teşkilatı....25
I. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı....27
II. Bakanlıklar....34
III. Başkente Yardımcı Kuruluşlar....38
2) Taşra Teşkilatı....39
1. İl Genel İdaresi....39
2. İlçe Genel İdaresi....42

II. KISIM YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI

I. Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları (Mahalli İdareler) 45
A. İl Özel İdaresi 46
B. Belediye İdaresi....53
C. Büyükşehir Belediye İdaresi....64
II. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları 70
a. İdari Kamu Kurumları....71
b. Sosyal Kamu Kurumları....71
c. Bilimsel- Teknik- Kültürel Kamu Kamu Kurumları 72
d. İktisadi Kamu Kurumları 72
e. Kamu Kurumu Niteliği Taşıyan Meslek Kuruluşları....74
f. Düzenleyici ve Denetleyici Kamu Kurumları (Bağımsız İdari Otoriteler)....75
Bölüm Sonu Soruları 76
Çözümler 78

3. BÖLÜM İDARENİN İŞLEMLERİ

I. KISIM İDARİ İŞLEMLER

I. İdari İşlem Kavramı....81
İdari İşlemin Genel Özellikleri....82
II. Tek Yanlı İdari İşlemler 84
A) Bireysel İdari İşlemler (İdari Kararlar) 84
B) Düzenleyici İşlemler 105
Bölüm Sonu Soruları 109
Çözümler 111

II. KISIM İDARİ SÖZLEŞMELER

I. İdari Sözleşmelerin Türleri....113
A) Mali İltizam Sözleşmesi....114
B) Kamu İstikraz Sözleşmesi....114
C) Orman İşletme Sözleşmeleri....114
D) İdari Hizmet Sözleşmeleri....115
E) Yer Altı ve Yer Üstü Servetlerin İşletilmesine İlişkin Sözleşmeler 115
F) Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmeleri....115

III. KISIM İDARENİN ÖZEL HUKUK SÖZLEŞMELERİ

I. İdari Sözleşme İle İdarenin Özel Hukuk Sözleşmesi Ayrımı....119
II. İdarenin Özel Hukuk Sözleşmesi Türleri 120
A) Yap-İşlet-Devret Sözleşmeleri....120
B) Yap-İşlet Sözleşmeleri 121
C) Abonman Sözleşmeleri....121
D) Kamu İhale Sözleşmeleri....122
Bölüm Sonu Soruları 127
Çözümler 130

4. BÖLÜM İDARENİN FAALİYETLERİ

I. KISIM İDARENİN KOLLUK YETKİSİ

I. Kamu Düzeninin Unsurları....133
II. Kolluk Türleri....135
III. Kolluğa Ait Bazı İşlem ve Eylemler....139
IV. Kolluk Usulleri....140

II. KISIM İDARENİN MAL EDİNME YETKİSİ

A) Kamulaştırma....142
B) İstimval....152
C) Geçici İşgal....152
D) Devletleştirme....152

III. KISIM KAMU MALLARI

Kamu Mallarının Ayrımı....154
1) Kamusal Mallar....154
2) İdarenin Özel Malları....156

IV. KISIM KAMUSAL HİZMETLER

I. Kamu Hizmetlerinin Genel Özellikleri....158
II. Kamusal Hizmetlerinin Sınıflandırılması....160
III. Kamusal Hizmetlerin Görülme Usulleri....164
Bölüm Sonu Soruları....168
Çözümler....171

5. BÖLÜM İDARENİN MALİ SORUMLULUĞU

I. İdarenin Kusurlu Sorumluluğu....174
A) Hizmet Kusuru....174
B) Hizmet İçi Kişisel Kusur....176
II. İdarenin Kusursuz Sorumluluğu....177
A) Risk (Hasar-Tehlike) İlkesi....177
B) Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik....179
Bölüm Sonu Soruları....182
Çözümler....184

6. BÖLÜM KAMU GÖREVLİLERİ

I. GENEL TANIM 186
a. Geniş Anlamda Kamu Görevlisi....186
b. Dar Anlamda Kamu Görevlisi 187
II. 657 Sayılı Kanun'a Göre Personel Rejimi 187
III. Devlet Memurluğu 187
1) Memur Olmanın Genel Şartları 187
2) Memurluğa Girişin Temel İlkeleri 189
3) Devlet Memurları Kanunu'nun Temel İlkeleri....189
4) Memurluğa İlk Kez Atanacaklar ve Aday Memurluk Statüsü....191
5) Memurun Göreve Başlama Süresi 191
6) İstisnai Memurluk 192
7) Devlet Memurunun Sorumlulukları 193
8) Memura Tanınan Haklar 194
9) Memurun Yargılanması 202
10) Memurluk Kısıntısı....204
11) Memurluğun Sona Ermesi 204
Bölüm Sonu Soruları 207
Çözümler 209

7. BÖLÜM İDARİ YARGILAMA HUKUKU

I. İdarenin Denetlenmesi....211
A) İdarenin Yargı Dışı Denetimi 211
B) İdarenin Yargısal Denetimi....212
II. Genel İdari Yargı Yerleri, Görevleri Ve Yargılama Usulü 213
A) Genel İdari Yargı Yerleri....215
III. İdari Yargılamada Dava Türleri....223
A) İptal Davası....223
B) Tam Yargı Davası....227
IV. Yürütmenin Durdurulması 231
V. Genel İdari Yargılama Usulü....232
VI. Özel İdari Yargılama Usulleri....236
1. İvedi Yargılama Usulü....236
2. Merkezi ve Ortak Sınavlara İlişkin Yargılama Usulü....237
VII. İdari Yargılamada Kanun Yolları....238
1. Olağan Kanun Yolları 238
2. Olağanüstü Kanun Yolları....240
VIII. İdari Yargılamanın Görev Alanına Girmeyen Konular....241
Bölüm Sonu Soruları 242
Çözümler 244
T.C. İdari Teşkilat Şeması....246
Bölge İdare Mahkemeleri Yargı Alanları Haritası....247
Kaynakça....248

1. BÖLÜM

İDARE KAVRAMI VE TEMEL İLKELER

A. İDARE KAVRAMI

İdare kavramı, bir yapının ya da bir örgütlenmenin yönetimi anlamına gelir. Bu açıdan bakıldığında idare kavramı en temel kabul gören tanıma göre; belli bir amacın gerçekleştirilmesi için kurulan örgüt veya bu amaca ulaşmak için yürütülen planlı insan faaliyetidir[1]. Bu tanım gereği idare etmenin içerisinde bir oluşum, örgütlenme(teşkilatlanma) ve insan faktörü yer almaktadır. O hâlde insanın olduğu her alanda bir yönetim yani idare etme fonksiyonu yer alır. Bu açıdan ev idaresi, okul idaresi, şirket idaresi, kamu idaresi gibi idare alanları söz konusudur.

İdare hayatın her alanında olduğuna göre, idare kavramını "kamu idaresi" ve "özel idare" olarak ikiye ayırmak doğru olacaktır. Bu kitabın konusu kamu idaresi kısmıdır. Ancak temel farkın görülmesi için bir karşılaştırma yapılması konunun daha iyi anlaşılması için doğru olacaktır.

1. Kamu İdaresi- Özel İdare Ayrımı

Kamu İdaresi	Özel İdare
• Kamu idarelerinin amacı kamu yararıdır. • Kamu idareleri üstün yetkiler ile donatılmıştır. Bu açıdan kamu gücüne sahiptir. Dolayısı ile kişiler üzerinde üstünlüğe sahiptir. • Üstün yetkilere sahip olması sonucu kamu idareleri tek taraflı kararlar alabilir. • Kamu idareleri karar alım süreçlerinde ve idarenin işleyişinde kanuni idare ilkesine uygun olarak hareket eder.	• Özel idarelerin amacı kâr yani menfaat sağlamaya yöneliktir. • Özel idareler kamu gücüne sahip değildir. Eşit ilişki kuralı geçerlidir. • Özel idarelerde eşit ilişki olduğu için tek taraflı karar alımı yapılamaz. Tarafların ortak iradelerinin yansıdığı sözleşme yapma ilkesi geçerlidir. • Özel idareleri hukuk kurallarına uymakla birlikte karar alımında esnektir yani serbestlik ilkesi geçerlidir.

1 GÖZÜBÜYÜK, A.ŞEREF. "Yönetim Hukuku",(2014), Turhan Yayınları, s:9

Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü	Bakan ve Cumhurbaşkanı yardımcılarının atanmasına yönelik işlemleri yapar.
Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	Terör, olağanüstü hâl ve devlet güvenliğine yönelik olarak koordinasyon işlemlerini yapar.
Destek ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü	Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kiralama, satın alma, taşınır ve taşınmaz mallara yönelik işlemleri yapar.
Koruma Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Cumhurbaşkanı ve aile fertleri ile Cumhurbaşkanı Yardımcıları, Bakanlar, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanının korunması talimatı verdiği kişilerin maddi ve manevi şahsiyetlerine yönelik her türlü saldırıya karşı koruma tedbirleri alma görevlerini yapar.

C) Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre politika kurullarının görevleri; Cumhurbaşkanınca alınacak kararlar ve oluşturulacak politikalarla ilgili öneriler geliştirmek, geliştirilen politika ve strateji önerilerinden Cumhurbaşkanınca uygun görülenler hakkında gerekli çalışmaları yapmak. Küresel rekabetin getirdiği ani değişimlere karşı strateji ve politika önerileri geliştirmek ve görev alanları ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlıklara görüş sunmak, raporlar vermektir.

Cumhurbaşkanlığı bünyesinde oluşturulan politika kurulları şunlardır;

1. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu
2. Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu
3. Ekonomi Politikaları Kurulu
4. Güvenlik ve Dış Politikalar Kurul
5. Hukuk Politikaları Kurulu
6. Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu
7. Sağlık Politikaları Kurulu
8. Sosyal ve Gençlik Politikaları Kurulu
9. Yerel Yönetim ve Afet Politikaları Kurulu
10. Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu

Politika Kurullarının Yapısı:

- Her bir politika kurul, Cumhurbaşkanı tarafından atanan en az 3 üyeden oluşmaktadır. Politika kurullarının başkanı Cumhurbaşkanıdır.

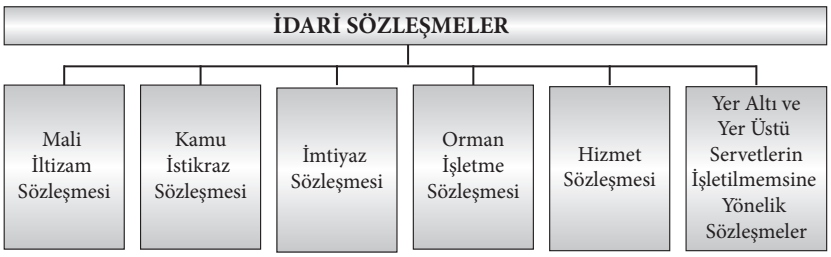
İDARİ SÖZLEŞMELER
II. KISIM

İdari sözleşmeler, idarenin idare hukuku kurallarına göre yapmış olduğu sözleşmelerdir. İdari sözleşmelerin genel içeriğinde, idarenin kamu gücünden kaynaklı olarak yetki ve ayrıcalıklara sahip olması yer almaktadır. Bu açıdan idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar idari yargı rejiminde çözümlenir.

Bir sözleşmenin idari sözleşme niteliğine sahip olması için gereken bazı ölçütler vardır. Bu ölçütler şu şekilde sıralanabilir[1];

- Sözleşmenin taraflarından biri, bir kamu kurum veya kuruluşu, yani idare olmalıdır.
- Sözleşmenin konusu bir kamu hizmetinin yürütülmesi ve sözleşmenin amacı ise kamu yararı olmalıdır.
- Sözleşme idareye, diğer âkide tanımadığı ayrıcalıklar ve üstün yetkiler tanımış olmalıdır.

I. İdari Sözleşmelerin Türleri

1 ODYAKMAZ, Zehra, "Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri", <http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/2_12.pdf> (18.08.2019)